

Djurens Rätts remissvar angående betänkandet ”Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem (SOU 2020:7)” ert dnr N2020/00314/DL

Tack för möjligheten att inkomma med synpunkter. Djurens Rätt har välkomnat att regeringen tillsatt den här utredningen om skärpta straff vid brott mot djur. Vi vill framföra följande:

Sammanfattningsvis

Djurens Rätt ser mycket positivt på förslaget om införande av ett grovt djurplågeribrott med straffskalan fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Vi stödjer också utredningens förslag om att det bör finnas möjlighet att besluta om djurförbud både för fysisk person som ålagts företagsbot för brott mot djurskyddslagen och för fysisk person som ålagts sanktionsavgift för en regelöverträdelse.

Förslagen om sanktionsväxling och inskränkt anmälningsskyldighet för kontrollmyndigheterna stödjer vi inte eftersom vi ser problem med dem ur ett djurskyddsperspektiv.

Djurplågeribrottet

Vi ser mycket positivt på förslaget om införande av ett grovt djurplågeribrott, något vi länge arbetat för, med straffskalan fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Det är ett problem att brott som begås mot djur inte sällan prioriteras ned av rättsväsendet. Samhället måste visa i handling att brott mot djur tas på allvar.

Sanktionsväxling

Det stämmer att det är nödvändigt att (också) mindre överträdelse i större utsträckning beivras, för att förtroendet för lagstiftningen ska kunna upprätthållas i förlängningen. Vi menar dock att det bör ske på andra sätt, som mer resurser till kontrollmyndighet och rättsväsendet samt högre

status för djurskyddsfrågorna generellt, och inte genom en sanktionsväxling.

Avkriminalisering

Vi tycker det vore olyckligt att avkriminalisera vissa överträdelser av djurskyddslagens bestämmelser. Tvärtom vill vi höja djurskydds- och djurplågerilagstiftningens status och då är det viktigt att överträdelser inte förbises. En avkriminalisering kan skicka signaler om att de bestämmelserna om hållning och hantering av djur inte är så viktiga.

Enligt utredningen har en avkriminalisering ”ett visst signalvärde och det kan möjligen uppfattas som om lagstiftaren ser mindre allvarligt på överträdelserna än vad man tidigare gjort. Det kan således ses som att djurskyddslagstiftningens skyddsintresse – djurs välfärd och att skydda dem från lidande – devalveras med en sanktionsväxling och att det inte längre anses lika klandervärt eller allvarligt att bryta mot djurskyddsreglerna. Detta kan i sin tur innebära att djurhållare inte upplever det lika allvarligt att överträda regelverket än om detta vore straffsanktionerat.” Utredningen menar att risken för att en avkriminalisering uppfattas som att lagstiftaren ser mindre allvarligt på överträdelserna än tidigare, är förhållandevis liten. Vi delar inte den bedömningen utan menar att den risken är stor och bör beaktas i högre grad.

Sanktionsavgifter

Det huvudsakliga skälet som utredningen anger till att införa sanktionsavgifter är att uppnå en effektivisering, det vill säga att fler regelöverträdelser än i dag ska kunna beivras. Vi ser negativt på att straff ersätts med sanktionsavgifter. Det vore olyckligt om kontrollmyndigheten ska behöva bedöma om en överträdelse ska anmälas eller om det ska utfärdas sanktionsavgift. Vi delar utredningens bedömning att gränsdragningsproblem kan uppstå för kontrollmyndigheten i fråga om vilken sanktion som kan bli aktuell för en viss överträdelse och vilket förfarande som ska användas; administrativa sanktioner eller åtalsanmälan. Vi delar också utredningens bedömning att hanteringen av beslut om sanktionsavgift skulle kräva mer resurser eftersom myndigheterna själva ska utreda om det finns förutsättningar att påföra sanktionsavgift i stället för att göra en åtalsanmälan.

De enskilda bestämmelser som enligt utredningen skulle vara föremål för sanktionsväxling är bestämmelserna i djurskyddslagens 10 kap. 4 och 5 §§. Vi delar inte utredningens åsikt om att de ”är att anse som mindre allvarliga och är därför av sådan art att de typiskt sett inte leder till allvarliga konsekvenser för djurs välbefinnande”. Några exempel på bestämmelser som faller under djurskyddslagen 10 kap 4 och 5 §§ men där brister

tvärtom kan leda till oerhört allvarliga konsekvenser för djuren är:

- EUs transportförordning ((EG) nr 1/2005) artikel 5 om krav på planering av djurtransport, artikel 6.2 om krav på anmälning av ändrade förhållanden, artikel 6.4 om utbildningskrav, artikel 6.5 om kompetensbevis, artikel 6.6 om krav på att en skötare som huvudregel ska medfölja vid transport av djur, artikel 7 om förhandsinspektion och godkännanden av transportmedel, artikel 8.2 om kontroll av djur som anländer till en omlastningsplats eller en bestämmelseort och om färdjournal, samt artikel 9.2 om utbildnings- och informationskrav och krav på arbetsordning beträffande personal vid uppsamlingscentraler.

- EUs slaktförordning ((EG) nr 1099/2009) artikel 5 om kontroll av bedövning, artikel 6 om standardrutiner i syfte att säkra behörig avlivning av djur och artikel 7 om kompetensnivå och kompetensbevis för personer som utför avlivning av djur, artikel 8 om bruksanvisningar, artikel 9 om användning av fixerings- och bedövningsutrustning, artiklarna 14, 16 och 17 som innehåller bestämmelser om slakteriers utformning, konstruktion av utrustning, övervakningsförfaranden och krav på djurskyddsansvarig samt artikel 19 om nödavlivning.

Vad gäller djurförsök vill vi på området sanktionsväxling framföra följande:

Angående ”3. bryter mot artikel 18.1 c och d samt artikel 18.2 i förordning (EG) nr 1223/2009”. Från utredningen: ”Bestämmelserna i förordning (EG) nr 1223/2009 som kompletteras av djurskyddslagen rör förbud mot djurförsök i fråga om kosmetiska slutprodukter eller beståndsdelar i sådana produkter. Bestämmelserna, vilka har redogjorts för i avsnitt 8.3.2, får till sin natur anses klara och tydliga och inte kräva mer ingående utredning för att kunna konstatera att en överträdelse har skett, varför de framstår som lämpliga för sanktionsväxling. De bör därför kunna föras över till ett system med sanktionsavgifter”.

Vi avstyrker förslaget ovan. Det är inte rimligt med enbart sanktionsavgift eftersom brottet kan handla om att djur utsatts för lidande eller svårt lidande. Det kan handla om lidande som uppfyller utredningens förslag om grovt djurplågeribrott och kvalifikationsgrunderna för det. Förslaget är inte heller i enlighet med utredningens argumentering om att kontrollmyndigheten ska ha skyldighet att åtalsanmäla överträdelse då det förelegat en konkret risk för djurs lidande.

Vi frågar oss också vilken slags uppföljning som skulle komma efter utfärdande av sanktionsavgift? Kan den som gjort överträdelsen och fått en sanktionsavgift utfärdad betala och sedan göra samma eller andra

överträdelser upprepade gånger men fortsättningsvis bara betala de utfärdade sanktionsavgifterna? Så som är fallet med sanktionen felparkeringsavgift. Utredningen föreslår förhöjd avgift vid upprepade överträdelser, vilket är bra, men för resursstarka företag är det inte säkert att sanktionerna blir tillräckligt kännbara. Det behöver finnas en bortre gräns eller i alla fall bli märkbart kännbart, som att avgiften då är mycket högre. Det är nödvändigt med uppföljning efter att sanktioner beslutats. Det får inte dröja år innan ny kontroll. Syftet med sanktionsavgiften är att bidra till bättre efterlevnad av bestämmelserna, därför behöver det vara tydligt att beslut om sanktionsavgifter ska följas upp av kontrollmyndigheten.

Utvidgning av det ringa brottet mot djurskyddslagen

Vi ser negativt på förslaget att det ringa brottet – dvs. det straffria området – ska utvidgas till att avse fler regelöverträdelser än tidigare (att det av 10 kap. 6 § djurskyddslagen ska följa att en gärning är att anse som ringa om den är utan påfallande betydelse med hänsyn till det intresse som straffbestämmelsen är avsedd att skydda).

Kontrollmyndigheternas anmälningsskyldighet

I huvudsak menar vi att anmälningsskyldigheten är positiv och bör vara kvar. Kontrollmyndigheten måste tillföras tillräckligt med resurser för att ha möjlighet att efterleva anmälningsskyldigheten. En inskränkt anmälningsskyldighet skulle enligt utredningen kunna innebära att myndigheterna inte längre behöver lägga resurser på att åtalsanmäla och ta fram underlag för anmälan i fråga om de regelöverträdelser som är att bedöma som mindre allvarliga. Att det saknas resurser är inte en godtagbar orsak till att ta bort anmälningsskyldigheten.

Företagsbot, sanktionsavgifter och djurförbud

Vi håller med om att det bör finnas möjlighet att besluta om djurförbud både för fysisk person som ålagts företagsbot för brott mot djurskyddslagen och för fysisk person som ålagts sanktionsavgift för en regelöverträdelse, om det är befogat ut djurskyddssynpunkt.

Benny Andersson, Verksamhetschef
Djurens Rätt
benny.andersson@djurensratt.se

Linda Björklund, Etolog
Djurens Rätt
linda.bjorklund@djurensratt.se

Staffan Persson, Sakkunnig djurförsök
Djurens Rätt
staffan.persson@djurensratt.se